

Aan STASDEF
Van DGB
Afgestemd met CDS, DCo
In afschrift aan MINDEF, HDFC, DJZ

TER BESLISSING

Datum
19 december 2025

Onze referentie
D2025-006063 /
MINDEF20250046629

Opgesteld door

KD:Ambtelijke leiding
M
@mindef.nl

Aantal bijlagen
1

Nota

Verzoek PvdA-GL om nadere toelichting op besluit om aansluiting te zoeken bij "Collaborative Combat Aircraft" (CCA)-project van VS

Aanleiding

Tijdens de procedurevergadering van de VCD van 27 november jongleden is verzocht om nadere toelichting op het besluit om aansluiting te zoeken bij het "Collaborative Combat Aircraft" (CCA)-project van de Verenigde Staten. Middels deze Kamerbrief geeft u uitvoering aan dit verzoek.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met verzending van deze Kamerbrief.

Kernpunten

- Op 16 oktober jl. heeft u een *Letter of Intent concerning Autonomy and Collaborative Combat Aircraft Cooperation* (CCA) met de Verenigde Staten ondertekend.
- Naast een verkenning van de mogelijkheden tot samenwerking binnen Europa, wil Defensie ook de mogelijkheden van samenwerking met de VS bezien op het gebied van de ontwikkelingen en tests van *Uncrewed Air Systems* (UAS). Gegeven het stadium waarin de ontwikkeling in de VS verkeert wil Defensie met deze samenwerking vroegtijdig relevante kennis opdoen, zoveel mogelijk in samenwerking met Nederlandse kennisinstellingen en industrie.
- Hiermee wordt gevolg gegeven aan hetgeen in de Kamerbrief *Aanschaf Anti-A2AD capaciteit en extra jachtvliegtuigen* (KB 27 830, nr. 452, 15 oktober 2024) is opgenomen over het onderzoek naar CCA-capaciteiten. De samenwerking en de verkenningen dragen ook bij aan de ontwikkelingen van toekomstige jachtvliegtuigcapaciteit, waarin ook de mogelijkheden voor een onbemenste variant worden meegenomen.
- Gebaseerd op de Defensienota 2024 heeft verdere nadruk op ontwikkelingen met onbemenste systemen verband met de extra inspanningen die zullen worden geleverd ten aanzien van de zogenoemde 5 NLD Gebieden Intelligente Systemen en Sensoren. Ambities en initiële uitwerking hiervan zijn opgenomen in de Defensie Strategie voor Industrie en Innovatie (april 2025).

Toelichting

Financiële overwegingen

CLRS heeft, als onderdeel van het Project MOBIUS (*Modular Based Intelligent Uncrewed Systems*), € 67,5 miljoen gereserveerd, Momenteel wordt een *Project Arrangement* (PA) opgesteld met de US Air Force om de samenwerking vast te leggen.

Datum

19 december 2025

Onze referentie

D2025-006063 /

MINDEF20250046629

Juridische overwegingen

Niet van toepassing.

Communicatie

Geen communicatie voorzien.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt

Deze beslisnota bevat onder financiële overwegingen commercieel vertrouwelijke informatie.

Persoonsgegevens van de steller en ondertekenaar worden gelakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

DE PLAATSVERVANGEND DIRECTEUR-GENERAAL BELEID

